

Ignalinos miesto 2024-2029 metų vietos plėtros strategija

**Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga**

Rengėjas – asociacija Ignalinos
miesto vietos veiklos grupė

PROJEKTAS

TURINYS

Ivadas.....	2
I skyrius. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimo teritorija ir gyventojų, kuriems taikoma vietos plėtros strategija, apibrėžtis	5
1.1. Teritorija	5
1.2. Gyventojai	5
II skyrius. Teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizė	11
2.1. Demografinė situacija.....	11
2.2. Gyventojų užimtumas.....	13
III skyrius. Stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analizė	14
IV skyrius. Vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo stebėsenos rodikliai, įskaitant išmatuojamas rezultato siektinas reikšmes	16
V skyrius. Gyvenamosios vietovės bendruomenės dalyvavimo rengiant strategiją eiga	20
VI skyrius. Vietos plėtros strategijos finansinis veiksmų planas	35
VII skyrius. Vietos plėtros strategijos valdymo, stebėsenos ir vertinimo tvarka.....	39

IVADAS

Ignalinos miesto 2024-2029 metų vietos plėtros strategija parengta įgyvendinant projektą „Ignalinos miesto 2024-2029 metų vietos plėtros strategijos parengimas (Nr. 11-001-T-0009), finansuojamą iš Europos Sąjungos fondų ir Valstybės biudžeto lėšų pagal 2021-2027 m. investicijų programos 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.7 konkretų uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 konkretų uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“. Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklės, pagal kurias yra parengta ši strategija, 2022 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 1V-672 patvirtino Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministras.

Strategijos tikslas – įgyvendinant kompleksines priemones, skatinti aktyvią Ignalinos miesto bendruomenės įtrauktį, siekiant mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį, skatinti gyventojų verslumą bei socialinio verslo kūrimą, siekiant didinti gyventojų užimtumą ir spręsti socialines-ekonominės problemas.

Ignalinos miesto 2024-2029 metų vietos plėtros strategiją (toliau – Strategija) parengė **asociacija Ignalinos miesto vietos veiklos grupė** (juridinio asmens kodas 304029760), įsteigta 2015 m. balandžio 14 d.

Pagrindiniai Ignalinos miesto VVG veiklos tikslai – pagal savo veiklos kompetenciją ir galimybes gerinti vietines įsidarbinimo galimybes, didinti bendruomenių socialinę integraciją, išnaudojant vietos bendruomenių, verslo ir vietos valdžios ryšius, skatinti Ignalinos miesto plėtrą, aktyviai dalyvauti rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus bei programas. Tuo tikslu siekti Ignalinos miesto VVG narių veiklos koordinavimo ir jos narių interesų atstovavimo pagal asociacijos įstatuose išvardintas veiklos sritis.

Asociacijos nariais gali būti 18 metų sulaukę veiksnius fiziniai asmenys, deklaruojant gyvenamąją vietą Asociacijos teritorijoje ir Asociacijos teritorijoje registruoti ir/ar veiklą vykdytys juridiniai asmenys, prisidedantys prie Asociacijos tikslų siekimo, įsipareigoję laikytis Asociacijos įstatų reikalavimų ir sumokėję nustatyto dydžio stojamąjį mokestį ir mokantys nario mokesčius.

Asociacijos vienasmenis valdymo organas yra pirmininkas. Šiuo metu Ignalinos miesto VVG pirmininkė yra Joana Lichadziauskienė.

Asociacijos kolegialus valdymo organas yra valdyba. Ji formuojama iš Ignalinos miesto VVG narių – juridinių asmenų deleguotų fizinių asmenų ir ją renka Visuotinis narių susirinkimas. Valdybą sudaro trys viešojo sektoriaus atstovai, trys verslo atstovai ir trys valdžios institucijų atstovai lyčių lygybės principu – 4 vyrai ir 5 moterys arba 5 vyrai ir 4 moterys. Bent vienas kolegialaus valdymo organo narys yra jaunesnis negu 29 metų ir (arba) deleguotas jaunimo nevyriausybinės organizacijos.

Šiuo metu Ignalinos miesto VVG valdybos nariai yra:

<i>Eil. Nr.</i>	Valdybos nario vardas ir pavardė	Kokia organizacija delegavo	Atstovaujamas sektorius
1.	Joana Lichadziauskienė	Ignalinos verslumo centras	Visuomeninis
2.	Skaistė Šerėnaitė	Ignalinos teatro bičiulių bendruomenė	Visuomeninis
3.	Jūratė Pernaviėnė	Ignalinos Budrių bendruomenė	Visuomeninis
4.	Oleksandras Fedurtsya	MB "O, spauda"	Verslo
5.	Laurynas Grunda	MB "Ikuras"	Verslo
6.	Valdas Trapikas	Valdo Trapiko įmonė	Verslo
7.	Donata Jankovičienė	Ignalinos rajono savivaldybės administracija	Valdžios
8.	Donatas Sipavičius	Ignalinos rajono savivaldybės administracija	Valdžios
9.	Vaida Artemjeva	Ignalinos rajono savivaldybės administracija	Valdžios

Valdyboje yra du asmenys iki 29 metų amžiaus.

Strategijos rengimo tikslas – pagerinti vietos įsidarbinamumo galimybes ir skatinti aktyvią vietos bendruomenės įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą, didinti socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą.

Rengiant strategiją, buvo renkami ir analizuojami statistiniai duomenys iš Oficialiosios statistikos portalo, Švietimo valdymo informacinės sistemos (toliau – ŠVIS), Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NDNT) duomenys, Ignalinos rajono savivaldybės 2018-2024 metų strateginiame plėtros plane, Ignalinos rajono savivaldybės įmonių ir biudžetinių įstaigų veiklos ataskaitose ir trumpo laikotarpio planavimo dokumentuose pateikta informacija. Oficialių grynai Ignalinos miesto statistinių duomenų yra mažai. Statistiniai duomenys pagal seniūnijas išskirti tik 2021 m. Lietuvos statistikos departamento atlikto gyventojų ir būstų surašymo (toliau – 2021 m. gyventojų surašymas) rezultatuose. Atliekant šį vietos tyrimą daugiausia buvo naudotasi Oficialiosios statistikos portalo teikiamais duomenimis, kurie atspindi ne konkrečiai Ignalinos miesto, o viso Ignalinos rajono situaciją. Nors kai kurie statistiniai rodikliai mieste yra šiek tiek geresni nei kaimiškose vietovėse, tačiau bendros tendencijos yra vienodos.

Strategija atitinka regiono ir savivaldybės strateginius dokumentus:

- 1) strategijoje numatytas tikslas „Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste“ ir šio tikslo 1.1. uždavinys „Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, vykdant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas“ yra integralūs bei atitinka ir prisideda prie Utenos regiono plėtros tarybos kolegijos 2023 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. KS(T)-4 patvirtinto **2022-2030 m. Utenos regiono plėtros plano** I tikslo „Gerinti socialinių, sveikatos priežiūros, švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą“ (kodas LT029-01) poveikio rodiklių „Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį“ ir „Socialines paslaugas gaunančių tikslinės grupės asmenų dalis nuo bendro su skurdo rizika ar socialine atskirtimi susiduriančių gyventojų skaičiaus“ gerinimo, 1.1 uždavinio „Pagerinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų infrastruktūrą, išplėsti paslaugų spektrą, pagerinti jų kokybę

ir prieinamumą“ (kodas LT029-01-01) įgyvendinimo. Strategijos projekto atitikimą 2022-2030 m. Utenos regiono plėtros plano 1 tikslui 2023 m. rugsėjo 8 d. sprendimu Nr. KS(T)-46 patvirtino Utenos regiono plėtros tarybos kolegija.

- 2) Strategija atitinka **Ignalinos rajono savivaldybės 2023-2025 metų strateginio veiklos plano**, patvirtinto 2023 m. vasario 2 d. Ignalinos rajono plėtros tarybos sprendimu T-1 (toliau – **Savivaldybės veiklos planas**) prioritetus, tikslus ir uždavinius.

Strategijoje numatytas tikslas „Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste“ ir šio tikslo 1.1. uždavinyje „Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, vykdant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas“ numatyti veiksmai atitinka:

- a) Savivaldybės veiklos plano „Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programos (1)“ II prioriteto „Žmogiškųjų išteklių ir visuomenės socialinės gerovės plėtra“ 2.1. tikslo „Išsilavinusios ir sportiškos visuomenės formavimas“ 2.1.2. uždavinį „Skatinti mokymąsi visą gyvenimą“;
- b) Savivaldybės veiklos plano Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programos (2) II prioriteto „Žmogiškųjų išteklių ir visuomenės socialinės gerovės plėtra“ 2.3. tikslo „Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas“ 2.3.3. uždavinį „Skatinti sveikatinimo veiklas“;
- c) Savivaldybės veiklos plano Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programos (3) II prioriteto „Žmogiškųjų išteklių ir visuomenės socialinės gerovės plėtra“ 2.1. tikslą „Išsilavinusios ir sportiškos visuomenės formavimas“ 2.1.3. uždavinį „Plėtoti sporto veiklas“, 2.2. tikslo „Kūrybingos ir pilietiškos visuomenės ugdymas“ 2.2.2. uždavinį „Skatinti nevyriausybių organizacijų ir jaunimo veiklas“.

Strategijoje numatytas 1 tikslo 1.2. uždavinio „Didinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, didinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tame tarpe ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste“ veiksmai atitinka Savivaldybės veiklos plano Aplinkos apsaugos, verslo, užimtumo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programos (4) I prioriteto „Rajono ekonominė ir kompleksinė plėtra“ 1.2. tikslo „Verslo aplinkos gerinimas ir investicijų pritraukimo skatinimas“ 1.2.2. uždavinį „Tobulinti verslo paramos ir informavimo sistemą, plėtoti įvairias veiklas, siekiant pritraukti investicijų“ ir 1.2.3. uždavinį „Skatinti gyventojų verslumą, stiprinti viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą“.

Visa strategija atitinka Savivaldybės veiklos plano Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programos (2) II prioriteto 2.3. tikslo „Socialiai saugios ir sveikos visuomenės formavimas“ 2.3.1. uždavinį „Gerinti socialinių paslaugų kokybę ir prieinamumą, plėsti jų įvairovę, skatinti socialinę integraciją“ bei 2.3.3. uždavinį „Skatinti sveikatinimo veiklas“.

I SKYRIUS. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

1.1. TERITORIJA

Strategijos įgyvendinimo teritorija yra Ignalinos rajono savivaldybės centras – Ignalinos miestas, turintis 4 989 gyventojų (2022 m. duomenys). Tai atitinka Vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklėse keliamus reikalavimus strategijos įgyvendinimo teritorijai (Taisyklių III skyriaus 10.1. punktą).

Ignalina yra Ignalinos rajono savivaldybės centras, esantis šiaurės Rytų Lietuvoje. Pagal NUTS klasifikatorių, jis priklauso Vidurio ir vakarų Lietuvos regionui. Ignalinos rajonas priklauso Utenos apskričiai. Miesto plotas – 6,9 kv.km. Ignalinos mieste, Ignalinos miestą sudaro penkios seniūnaitijos: Gavaičio, Aukštaičių, Centro, Budrių, Vilniaus gatvės. Ignalinos mieste telkšo ežerai – Žaliasis (arba Šiekštys), Gavaitis, Agarinis, Diemenas, greta miesto – Gavio, Paplovinio, Palaukinio, Ilgio, Juodinio, Gulbinio, Mekšrinio ežerai. Ignalinos miestą supa ne tik ežerai, bet ir miškai, kurie sudaro puikias sąlygas gyventojų poilsiui bei turizmo ir sveikatinimo paslaugų teikimui.

1 pav. Ignalinos rajono geografinė

padėtis Lietuvos žemėlapyje

2 pav. Ignalinos miesto ribos ir geografinė padėtis

Ignalinos miesto plotas yra 6,9 kv.km, o tai sudaro 0,5 proc. Ignalinos rajono teritorijos (rajono plotas – 1367,6 kv.km).

1.2. GYVENTOJAI

Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, **2023 metų sausio 1 d. Ignalinos mieste gyveno 5 636 gyventojai**. Tuo tarpu Ignalinos rajone – 14 147. Taigi, Ignalinos miesto gyventojams sudarant apie 39,84 proc. savivaldybės gyventojų, Ignalinos rajono savivaldybė priskiriama kaimiškosioms savivaldybėms.

Ignalinos mieste, kaip ir rajone, **gyventojų skaičius kasmet mažėja**. Remiantis 2023 metų pradžios duomenimis, nuolatinių gyventojų skaičius per 2019 -2023 m. laikotarpį Ignalinos mieste sumažėjo nuo 5691 iki 5636, t.y. 0,97 proc. Tuo tarpu Lietuvoje per pastarųjų 5 metų laikotarpį miestų gyventojų skaičius išaugo 4,11 proc., o Utenos apskrityje miesto gyventojų skaičius išaugo 1,51 proc. Gyventojų mažėjimas siejamas tiek su natūralia gyventojų kaita, tiek su vidaus ir tarptautine migracija.

1 lentelė. Gyventojų skaičiaus pokytis

	2019	2020	2021	2022	2023	Pokytis	Pokytis proc.
Ignalinos rajone	14868	14430	14782	14464	14147	-721	-4,85
Ignalinos mieste	5691	5575	5838	5703	5636	-55	-0,97
Anykščių mieste	9546	9391	9589	9356	9454	-92	-0,96
Molėtų mieste	5540	5500	5782	5722	5701	+161	+2,82
Utenos mieste	25495	25397	25343	25204	25668	+173	+0,67
Visagino mieste	18205	18024	19446	19214	19418	+1213	+2,65
Zarasų mieste	6701	6599	6608	6442	6391	-310	-4,63
Utenos apskrities miestuose	71178	70486	72606	71641	72268	+1090	+1,51
Lietuvos Respublikos miestuose	1875370	1882506	1916751	1913385	1955758	+80388	+4,11

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas¹

Rajone daug šeimų ir asmenų, kurių pagrindinis pragyvenimo šaltinis – socialinė parama. 2022 metų pabaigoje socialines pašalpas gavo 943 asmenys. Analizuojant 2014-2022 metus matomas socialinės pašalpos gavėjų skaičiaus mažėjimas nuo 1743 iki 943, t.y. 45,90 proc., kai tuo tarpu šalyje mažėjo 53,92 proc., o Utenos apskrityje 51,30 proc. Aukštą 1 tūkst. gyventojų tenkantį socialinės pašalpos gavėjų skaičių lemia neaktyvi darbo rinka (nedidelės įsidarbinimo galimybės). Bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių gyventojų skeptiškas požiūris į verslumo, amatų ir kitus kursus, nenoras dalyvauti ir integruotis į darbo rinką yra grėsmė sėkmingam gyventojų integravimui, jų užimtumo didinimui ir socialinių pašalpų gavėjų mažinimui (GR4).

Tikslinės grupės. Ši strategija orientuota į socialinę atskirtį patiriančius, socialiai pažeidžiamus Ignalinos miesto bendruomenės asmenis:

- senyvo amžiaus ligotus ir neįgalius, vienišus asmenis;
- senyvo amžiaus gyventojus, neturinčius didelių sveikatos problemų ar neįgalumo;
- žmones su negalia ir jų šeimų narius;
- bedarbius ir ekonomiškai neaktyvius asmenis;
- riziką patiriančias ir mažiau galimybių turinčias šeimas, jose augančius vaikus;
- sunkumus patiriančius vaikus ir jaunimą;

¹ <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?indicator=S3R0049#/>

- asmenis, norinčius pradėti verslą ir ugdyti verslumo kompetencijas.

TIKSLINĖ GRUPĖ – SENYVO AMŽIAUS LIGOTI AR NEĮGALŪS, VIENIŠI ASMENYS

Didelis senyvo amžiaus gyventojų skaičius mieste lemia socialinių paslaugų senyvo amžiaus ligotiems ir neįgaliems asmenims, kurie patys negali savimi pasirūpinti, o netoliese gyvenančių artimųjų neturi, poreikį. Ignalinos mieste ilgalaikės socialinės globos paslaugas teikiančių įstaigų (globos namų ar savarankiško gyvenimo namų) nėra, todėl yra didelis poreikis socialinių paslaugų į namus.

Ignalinos rajono savivaldybės socialinių paslaugų centro duomenimis, Ignalinos mieste jis kito taip: 2018 metais – 71 asmuo gavo nuolatinės socialines paslaugas į namus, 2019 m. – 71, 2020 m. – 70, 2021 m. – 64, 2022 m. – 99 asmenys. Paslaugų gavėjų Ignalinos mieste pokytis yra nežymus (+28 asmenys. t.y. +39,43 proc.). Socialinių paslaugų centras pastaraisiais metais išplėtė socialinių paslaugų teikimo apimtį kaimo vietovėse.

Oficialiosios statistikos portalas neduoda duomenų, koks socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų skaičius 2018-2022 metų laikotarpyje buvo kitų savivaldybių miestuose, todėl palyginimui pateikiame rajonų duomenis:

2 lentelė. Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjų pokytis

	Socialinių paslaugų asmens namuose gavėjai (asm.)						
	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis asm.	Pokytis proc.
Ignalinos r. sav.	103	73	72	83	361	+258	+251,00
Anykščių r. sav.	376	374	369	382	386	+10	+2,66
Molėtų r. sav.	170	202	200	265	210	+40	+23,50
Utenos r. sav.	188	210	257	235	464	+276	+146,80
Visagino sav.	159	172	159	190	96	-63	-39,62
Zarasų r. sav.	166	459	982	888	847	+681	+410,24
Utenos apskritis	1162	1490	2039	2043	2464	+1302	+112,05
Lietuvos Respublika	17845	20276	21861	20920	21694	+3849	+21,57

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalo duomenys

Akredituotas pagalbos į namus suaugusiems asmenims su negalia ir jų šeimoms, senyvo amžiaus asmenims ir jų šeimoms Ignalinos mieste teikia Ignalinos rajono socialinių paslaugų centras, Maltos ordino pagalbos tarnybos Ignalinos grupė ir asociacija „Auxilium Ignalina“ (anksčiau – „Raudonasis kryžius“).

TIKSLINĖ GRUPĖ – SENYVO AMŽIAUS GYVENTOJAI, NETURINTYS DIDELIŲ SVEIKATOS PROBLEMŲ AR NEĮGALUMO

Kaip rodo Ignalinos miesto demografiniai duomenys, senyvo amžiaus gyventojai sudaro didžiąją bendruomenės dalį, todėl šios tikslinės grupės gerovė yra labai rūpimas klausimas. Ne visi neturintys didelių sveikatos problemų ar neįgalumo senjorai gyvena aktyvų socialinį gyvenimą. Dalis jų gyvena intravertiškai, tačiau dėl to diskomforto nejaučia. Kiti jaučia atskirtį, nes buvo gyvenime įpratę būti tarp žmonių, bendrauti. Statistikos, kiek Ignalinoje yra tokių atskirtų patiriančių senyvo amžiaus gyventojų, nėra. Ignalinoje nuo 2015 metų veikia Ignalinos trečiojo amžiaus universitetas (sutrumpintai – ITAU), kurio pagrindinis tikslas – mokymosi visą gyvenimą galimybė vyresnio amžiaus gyventojams Ignalinos mieste. Nuo pat ITAU susikūrimo, jame yra apie 15-20 nuolatinių narių – organizacijos veiklose dalyvaujančių senjorų. Pagal tai gali spręsti, jog sociokultūrinės ir sveiką gyvenseną skatinančios veiklos, skatinančioms senjorų įtrauktį į visuomeninį gyvenimą, yra labai reikalingos.

Senyvo amžiaus gyventojų integracija į visuomenę tiesiogiai susijusi su jų sveikata – kuo daugiau žmogus ligotas, tuo didesnė jo socialinės atskirties rizika. Kad Ignalinos miesto gyventojai būtų sveikesni, yra būtina skatinti jų sveiką gyvenseną ir fizinį aktyvumą. Šios priemonės kartu ir yra socialinės atskirties mažinimo, gyventojų įtraukties į bendruomenės gyvenimą skatinimo priemonės, nes mankština, sportuoja, dalyvauja sportuojant dažniau kartu nei pavieniui. Stiprinama ne tik gyventojų fizinė, per ir psichinė sveikata.

Socialiai aktyviems, didelių sveikatos problemų ar neįgalumo neturintiems senyvo amžiaus gyventojams įgyvendinant strategiją bus skiriamas didelis dėmesys. Pirmiausiai dėl to, kad dėl senstančios Ignalinos miesto visuomenės tokių žmonių yra daug, antra – šie žmonės dėl nedalyvavimo darbo rinkoje, dažnai ir vienišumo (daug iš jų yra našliai arba našlės, vaikai gyvena kituose miestuose ar valstybėse) jie patiria socialinės atskirties ir diskriminacijos grėsmę. Jiems reikalingos sociokultūrinės veiklos grupėse, fizinį aktyvumą ir sveiką gyvenseną skatinančios veiklos, įvairūs mokymai, paskatinimas dalyvauti visuomeninėse veiklose.

TIKSLINĖ GRUPĖ – ŽMONĖS SU NEGALIA IR JŲ ŠEIMŲ NARIAI

Remiantis Ignalinos rajono savivaldybės 2023 metų socialinių paslaugų planu, Ignalinos rajone 2022 metų pabaigoje žmonių su negalia buvo 1385 asmenys, iš jų: 1298 suaugę asmenys ir 87 vaikai. Lyginant su 2018 metų duomenimis, bendras žmonių su negalia skaičius sumažėjo nuo 2247 iki 1385, tai yra 38,36 proc.

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie LR Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacinės sistemos duomenimis, 2023 metų pirmąjį ketvirtį Ignalinos rajono savivaldybėje negalia nustatyta 124 asmenims. 67 asmenims nustatyti specialieji poreikiai. Iš jų: 6 vaikams iki 18 metų amžiaus, 16 darbingo amžiaus asmenų ir 45 pensinio amžiaus asmenims. Asmenų, kuriems pripažįstama negalia, skaičius kasmet kinta labai netolygiai, nes jų skaičius nuo aplinkos veiksnių nepriklauso, tačiau palyginimui pateikiame kitų Utenos apskrities savivaldybių duomenis (kokiam skaičiui veikų pripažįstama negalia atskirai miestuose nei OSP nei kiti šaltiniai duomenų neteikia):

3 lentelė. Vaikų, kuriems pirmą kartą pripažinta negalia, skaičius

	2018	2019	2020	2021	2022	Iš viso 2018-2022 metais
Ignalinos r. sav.	11	9	8	16	10	54
Anykščių r. sav.	23	15	14	17	19	88
Molėtų r. sav.	6	6	17	9	10	48
Utenos r. sav.	20	24	14	26	28	112
Visagino sav.	15	10	14	4	14	57
Zarasų r. sav.	6	7	13	4	17	47
Utenos apskritis	81	71	80	76	98	406
Lietuvos Respublika	1863	1960	1605	1957	2424	9809

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalo duomenys

Su šia tiksline grupe Ignalinos mieste dirba Ignalinos „Šaltinėlio“ mokykla, turinti specialiąsias klases didelių ir labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams ir jaunuoliams iki 21 metų amžiaus, neįgaliuosius vienijančios NVO – Lietuvos neįgaliųjų draugijos Ignalinos skyrius ir Lietuvos aklųjų ir silpnaregių sąjungos Ignalinos rajono filialas.

Kaip rodo gyventojų apklausos rezultatai, suaugę žmonės ir vaikai su negalia yra ta Ignalinos miesto visuomenės grupė, kuriai skiriamas nepakankamas dėmesys, jų socialinė atskirtis yra didelė. Būtina didinti neįgaliųjų socialinę integraciją ir integraciją į darbo rinką, mokant juos savarankiškumo, padedant atskleisti savo talentus, o taip pat patenkinti jų sveikatos bei socialinių paslaugų (tame tarpe ir pavėžėjimo paslaugų) poreikį.

TIKSLINĖ GRUPĖ – BEDARBIAI IR EKONOMIŠKAI NEAKTYVŪS ASMENYS

Kaip rodo statistika ir šios strategijos metu atlikto vietos tyrimo rezultatai (žr. šios strategijos poskyris „Gyventojų užimtumas“), Ignalinos miestas ir rajonas pasižymi dideliu nedarbo lygiu ir mažu vidutiniu darbo užmokesčiu.

Bedarbystė, ekonominis neaktyvumas smarkiai veikia žmogaus gyvenimo būdą, pažiūras. Bedarbiai patiria stiprią socialinę atskirtį. Dažnai jie būna ir kitos socialinės atskirties bendruomenės grupės (-ių) nariai: sergantieji priklausomybės ligomis, benamiai, riziką patiriančių šeimų nariai ir pan. Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai dažnai vengia bendruomeninių veiklų. Gaunama bedarbio pašalpa, ilgainiui pakeičianti atlyginimą, leidžia patenkinti pagrindinius buitinius poreikius ir neskatina aktyviau ieškoti būdų integruotis į darbo rinką.

Igyvendinant šią strategiją, bus skiriamas didelis dėmesys ekonomiškai neaktyviems žmonėms, bedarbiams, jų darbinių įgūdžių lavinimui. Bus organizuojami verslumo kursai, bedarbiai mokomi rasti savo vietą darbo rinkoje, skatinami imtis verslo. Su tuo susijusi

grėsmė yra bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių gyventojų skeptiškas požiūris į verslumo, amatų ir kitus kursus, nenoras dalyvauti ir integruotis į darbo rinką.

TIKSLINĖ GRUPĖ - RIZIKĄ PATIRIANČIOS IR MAŽIAU GALIMYBIŲ TURINČIOS ŠEIMOS, JOSE AUGANTYS VAIKAI

Socialinė rizika, pagal Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymą – tai veiksniai ir aplinkybės, dėl kurių šeimos ar asmenys patiria ar yra pavojus jiems patirti socialinę atskirtį: suaugusių šeimos narių socialinių įgūdžių tinkamai prižiūrėti ir ugdyti nepilnamečius vaikus (įvaikius) stoka ar nebuvimas; nepilnamečių vaikų (įvaikių) visapusio fizinio, protinio, dvasinio, dorovinio vystymosi ir saugumo sąlygų šeimoje neužtikrinimas; nuo nusikalstamos veikos nukentėjusių asmenų patirta žala; įsitraukimas ar polinkis įsitraukti į nusikalstamas veikas; piktnaudžiavimas alkoholiu, narkotinėmis, psichotropinėmis medžiagomis; priklausomybė nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių medžiagų, azartinių žaidimų; elgetavimas, valkatavimas, benamystė; motyvacijos dalyvauti darbo rinkoje stoka ar nebuvimas.

Mažiau galimybių turinčios šeimos – tai daugiavaikės šeimos, šeimos, kuriose vaikus augina vienas iš tėvų, šeimos, kurių pagrindinis pajamų šaltinis – socialinės pašalpos, šeimos, kuriose auga vienas ar keli neįgalūs ar specialiųjų poreikių turintys vaikai ir kt.

Ignalinos rajono socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai teikia socialinės priežiūros paslaugas 83 rajono socialinę riziką patiriančių šeimų, jose auga 157 vaikai. Su rizikas patiriančiomis šeimomis dirba, situacija stebi, joms padeda Ignalinos rajono socialinių paslaugų centras, socialiniai darbuotojai, atvejo vadybininkai, policijos darbuotojai Ignalinos rajono socialinių paslaugų centro darbuotojai dirba prevencinį darbą, kad kuo mažiau rajono šeimų patirtų socialinę riziką. Ignalinoje veikianti Ignalinos rajono švietimo pagalbos tarnyba organizuoja psichologinės ir metodinės pagalbos teikimą vaikams, tėvams, globėjams, mokytojams ir kitiems specialistams, sprendžiant vaiko pedagogines ir psichologines problemas, iškylančias šeimoje, švietimo įstaigoje, visuomenėje. Taip pat įstaiga nustato specialiųjų vaiko ugdymosi poreikius. Ignalinos mieste veikia Ignalinos Švč. M. Marijos gimimo parapijos vaikų dienos centras „Eldoradas“, skirtas vaikams turintiems mažesnes galimybes, augantiems socialinės rizikos, nepasiturinčiose, daugiavaikėse šeimose. Centrą lanko apie 20 vaikų.

Nors socialinės rizikos šeimų mažėja, tačiau jų poreikiai išlieka dideli. Yra būtina sukurti šiems žmonėms saugią aplinką bendruomeninėms veikloms, susibūrimams, padėti įveikti krizes suteikiant galimybę lankyti psichologų ir kitų specialistų konsultacijas bei užsiėmimus. Sociokultūrinės veiklos vaikams, jaunimui, visiems šeimos nariams kartu juos ugdo, moko bendrauti, skatina jų savanorystę visuomeninėse veiklose ir mažina atskirtį.

TIKSLINĖ GRUPĖ – SUNKUMUS PATIRIANTYS VAIKAI IR JAUNIMAS

Vaikai ir paaugliai yra taip pat labai svarbi, pažeidžiama, sunkumus bei rizikas patirianti Ignalinos miesto visuomenės grupė. Nebūtinai vaikas turi augti socialinės rizikos šeimoje, kad patirtų sunkumų ir išbandymų. Patyčios, išnaudojimas, nepakankamas tėvų dėmesys, psichologiniai išgyvenimai dėl tėvų skyrybų ar artimųjų netekties, pagundos rūkyti ar svaigintis, nepilnavertiškumo kompleksai, ankstyvas nėštumas ir kita – tai kasdieniai „egzaminai“, kurių

išlaikymas arba neišlaikymas nulemia vaiko/jaunuolio raidą, asmenybės formavimąsi, gyvenimo būdą ir ateitį.

Nors neformalaus švietimo veiklų, organizacijų ir NVO, dirbančių su vaikais ir mokyklinio amžiaus jaunimu, yra daug, gyventojų apklausos duomenys rodo, kad šiai tikslinei grupei reikėtų daugiau valdžios institucijų ir visuomeninių organizacijų dėmesio. Ignalinos bendruomeninės organizacijos bei įstaigos yra atviros norintiems įsijungti į jų veiklą, būtina skatinti jaunų žmonių įtrauktį, plačiau skleidžiant informaciją apie galimybes ir skatinant savanorystę, įgyvendinti priklausomybių ir žalingų įpročių prevencijos priemonės. Vaikams ir jaunimui reikalinga kurti saugias erdves jų bendrai veiklai, sociokultūrinėms veikloms, mokymams.

TIKSLINĖ GRUPĖ – ASMENYS, NORINTYS PRADĖTI VERSLĄ IR UGDYTI VERSLUMO KOMPETENCIJAS

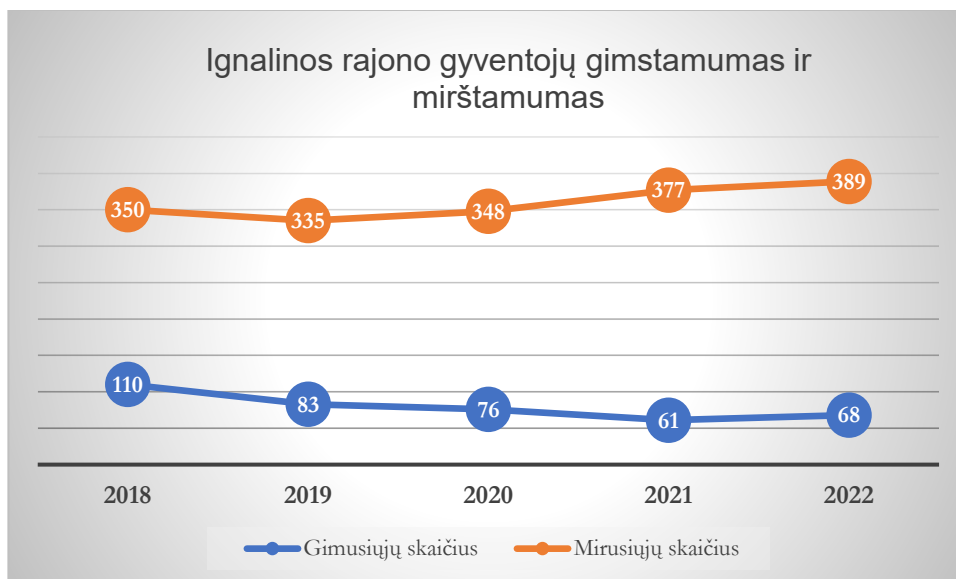
Vienas iš strategijos rengimo tikslų yra pagerinti vietos įsidarbinamumo galimybes. Esant dideliui bedarbystės lygiui Ignalinos mieste ir rajone, socialinės atskirties bendruomenės grupių diskriminacijos darbo rinkoje, jaunimo užimtumo ir emigracijos problemoms, vienas iš tinkamiausių ir efektyviausių šio tikslo įgyvendinimo būdų yra pagalba asmenims - Ignalinos miesto gyventojams, norintiems pradėti verslą ir jau dirbančių jaunų (iki 29 metų amžiaus) verslininkų verslumo kompetencijų ugdymas, didelį dėmesį skiriant jaunam verslui, švietimui apie socialinį verslą (jo skatinimui). *Socialinio verslo įmonių* Ignalinos mieste nėra, jo idėja mažai populiarinama. Būtina vykdyti verslumo skatinimo veiklas, įgalinant tą gebančias daryti visuomenines organizacijas ir viešąsias įstaigas.

Ignalinos mieste ir rajone bedarbystės lygis yra aukštas, o verslumo žemas. Šią situaciją būtina gerinti įgyvendinant kompleksines verslumo skatinimo priemones. Ignalinos rajono savivaldybė teikia finansinę paramą smulkaus ir vidutinio verslo subjektams. Šalia to, reikia vykdyti verslumo skatinimo veiklas, įgalinant tai gebančias daryti visuomenines organizacijas ir viešąsias įstaigas. Verslo pradžios mokymai, verslo įgūdžių tobulinimo kursai, patirties mainai su kitų rajonų verslininkais, verslo mentorystės veiklos – tai veiklos, kuriomis būtų galima įvykdyti šį uždavinį.

II SKYRIUS. TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

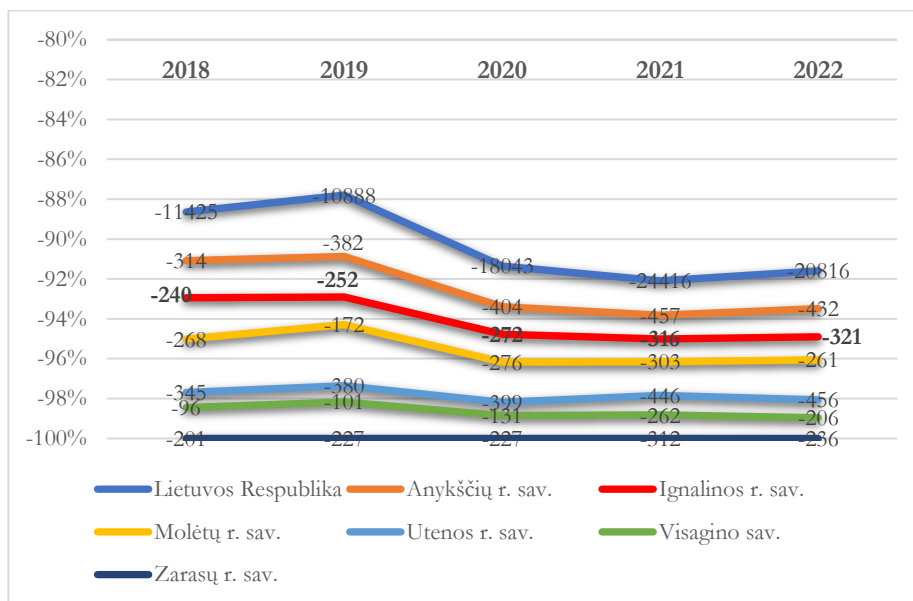
2.1. DEMOGRAFINĖ SITUACIJA

Oficialiosios statistikos portalas teikia duomenis apie gyventojų skaičiaus kaitą ir gyventojų sudėtį Ignalinos rajone, bet ne atskirai Ignalinos mieste, tačiau bendros tendencijos mieste ir kaimiškose vietovėse nesiskiria. Ignalinos rajone kasmet miršta kelis kart daugiau gyventojų, nei gimsta. Per 2018-2022 metų laikotarpį rajone gimė 398 asmenys, o mirė - 1799 asmenys. Ignalinos rajono gyventojų gimstamumo ir mirštamumo lygio kaitą iliustruoja šis grafikas:

3 pav. Ignalinos rajono gyventojų gimstamumas ir mirštamumas. Šaltinis – OSP.

Panaši demografinė padėtis yra ir kitose Utenos apskrities savivaldybėse. Tai rodo šis grafikas:

4 pav. Bendrojo natūralios demografinės kaitos rodiklio kitimas Utenos apskrities savivaldybėse ir bendrai Lietuvoje. Šaltinis – OSP.

Kitas veiksnys įtakojantis gyventojų mažėjimą yra **gyventojų migracija**, nes per 2018-2022 m. laikotarpį daugiau asmenų (Ignalinos gyventojų) išvyko nei atvyko. Atvykusiųjų ir imigrantų per minėtą laikotarpį - 2389 asmenys, tai mažiausias skaičius lyginant su kitomis Utenos apskrities savivaldybėmis. Išvykusiųjų ir emigrantų – 2455 asmenys. Taigi, bendrą gyventojų skaičiaus

sumažėjimą labiausiai nulemia natūrali gyventojų kaita ir tik labai maža dalimi. – migracijos procesas.

4 lentelė. Atvykusiųjų ir imigrantų skaičiaus pokytis

	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis (asm.)	Pokytis (proc.)
Ignalinos r. sav.	472	422	447	451	597	+125	+26,48
Anykščių r. sav.	808	748	731	802	1194	+386	+47,77
Molėtų r. sav.	600	536	553	583	717	+117	+19,5
Utenos r. sav.	1148	1298	1374	1376	2140	+992	+86,41
Visagino sav.	639	622	562	558	1117	+478	+74,80
Zarasų r. sav.	474	505	476	509	621	+147	+31,01
Utenos apskritis	4141	4131	4143	4279	6386	+2245	+54,21
Lietuvos Respublika	105090	79239	113691	109601	179296	+74206	+70,61

Šaltinis: Oficialiosios statistikos portalas

Siekiant gerinti demografinę padėtį, yra svarbu skirti didesnę dėmesį socialinių ir sveikatos paslaugų teikimui vyresnio amžiaus žmonėms, skatinti visų bendruomenės grupių fizinį aktyvumą ir sveiką gyvenseną, padėti žmonėms, norintiems pradėti savo verslą ir vystyti jau turimą, ypač didelį dėmesį skiriant jaunam verslui, padėti šeimoms, vaikams ir jaunimui, skatinti žmones atvykti gyventi į Ignaliną. Spartus gyventojų skaičiaus mažėjimas būtų grėsmė Ignalinai kaip savivaldybės centrui.

2.2. GYVENTOJŲ UŽIMTUMAS

Nedarbo lygis Ignalinos mieste ir rajone yra vienas aukščiausių Lietuvoje, o verslumo lygis – vienas žemiausių. 2021 m. gyventojų surašymo rezultatai rodo, kad tik 56,63 proc. Ignalinos miesto gyventojų nuo 20 metų amžiaus yra dirbantys. 9,52 proc. gyventojų yra bedarbiai, 33,84 proc. – pensininkai. Šie rodikliai liudija apie dideles iš to išplaukiančias socialines problemas ir didelės miesto bendruomenės grupės socialinę atskirtį.

Ignalinos rajono savivaldybėje registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (procentas) vertinant 2014 - 2019 metus mažėjo, tačiau 2020 - 2021 metais Covid-19 pandemijos laikotarpiu kaip ir visoje šalyje fiksuojamas kilimas. 2022 metų pabaigoje šis santykis sudarė 14,3 proc., ir lyginant su 2014 metais (17,2 proc.) sumažėjo 2,9 proc. Nors rajone nedarbo lygis ir mažėjo, tačiau lyginant su kitomis Utenos apskrities savivaldybėmis, jis yra didžiausias ir viršija apskrities (10,8 proc.) rodiklį 3,5 procentinio vieneto, o bendrą šalies (9 proc.) rodiklį viršija 5,3 procentiniais vienetais.

5 lentelė. Vidutinio metinio bedarbių skaičiaus kitimas

	Vidutinis metinis bedarbių skaičius (asm.)						
	2018	2019	2020	2021	2022	Pokytis asm.	Pokytis proc.
Ignalinos r. sav.	1322,6	1215,7	1517,8	1589,8	1221,7	-100,9	-7,6
Anykščių r. sav.	1581,3	1639,2	2166,9	2238,6	1605,3	+24	+1,52
Utenos r. sav.	2321,4	2181,5	2858,8	2868,8	1932,6	-388,8	-16,75
Visagino sav.	1499,4	1320,7	1631,2	1604,2	1218,3	-281,1	-18,75
Zarasų r. sav.	1389,0	1297,8	1588,5	1586,3	1174,7	-214,3	-15,43
Utenos apskritis	9382,2	8927,1	11318,0	11439,8	8208,6	-1173,6	-12,51
Lietuvos Respublika	148242,4	144897,9	2016186,9	225225,1	157344,2	+9101,8	+6,13

Šaltinis: Užimtumo tarnybos portalas <https://uzt.lt/darbo-rinka/statistiniai-rodikliai/880>

Pastaba: nei Oficialiosios statistikos portalas, nei Lietuvos užimtumo tarnyba neteikia statistinių duomenų apie nedarbo lygį savivaldybių miestuose.

Dauguma dirbančiųjų asmenų dirba samdomą darbą. Oficialiosios statistikos portalo duomenimis, 2023 m. pradžioje 1 tūkstančiui Ignalinos gyventojų teko vidutiniškai 896,1 samdomas darbuotojas ir tik 101,6 savarankiškai dirbantis asmuo. Ignalinos mieste dominuoja ekonominiams pokyčiams jautrus smulkus ir vidutinis verslas.

Ignalinos miesto gyventojai turi padidintą ne tik socialinės atskirties, bet ir skurdo riziką. OSP duomenimis 2022 m. IV ketvirtį vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis šalies ūkyje (su individualiomis įmonėmis) sudarė 1177,30 Eur, Utenos apskrityje – 953,7 Eur, Ignalinos rajono savivaldybėje – 906,2 Eur. Taigi 2022 m. ketvirtą ketvirtį Ignalinos rajono savivaldybėje vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis buvo 23,03 proc. mažesnis nei šalyje ir 4,98 proc. mažesnis nei Utenos apskrities vidurkis.

Nors nedarbo lygis Ignalinos mieste ir rajone yra vienas aukščiausių Lietuvoje, o vidutinis mėnesinis neto darbo užmokestis yra mažesnis nei Lietuvoje ir aplinkiniuose miestuose, pastaraisiais metais stebima nedarbo lygio mažėjimo tendencija. Siekiant gerinti Ignalinos gyventojų užimtumą, būtina skatinti juos kurti savo verslą, o turinčius – jį vystyti: organizuoti verslumo kursus, konsultuoti asmeniškai, skatinti patyrusius verslininkus dalytis patirtimi su jaunaisiais verslininkais.

III SKYRIUS. STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS (ST)		SILPNYBĖS (SL)	
1.	Pastaraisiais metais stebima nedarbo lygio mažėjimo tendencija	1.	Didelė socialiai pažeidžiamų Ignalinos miesto gyventojų grupių socialinė atskirtis
2.	Daugėja į Ignaliną atvykusių gyventi ir/ar dirbti asmenų	2.	Aukštas nedarbo lygis, žemas gyventojų verslumas
3.	Daugėja savarankiškai, pagal verslo liudijimą dirbančių gyventojų	3.	Mažas visuomenės dėmesys neįgaliesiems ir jų šeimoms, jų socialinei integracijai

IGNALINOS MIESTO 2024-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

4.	Ignalinos NVO turi didelę veiklos patirtį ir dirba su visomis Strategijos tikslinėmis grupėmis	4.	Didelė socialinių paslaugų į namus paklausa
5.	Didelis su vaikais ir jaunimu dirbančių organizacijų skaičius, veikia stipri neformalaus švietimo įstaiga senjorams	5.	Ignalinos mieste nėra socialinio verslo įmonių
6.		6.	Trūksta priemonių, kurios būtų skirtos verslo kūrimui ir plėtrai, gyventojų verslumo skatinimui ir darbo vietų kūrimui
GALIMYBĖS (GL)		GRĖSMĖS (GR)	
1.	Didesne apimtimi teikti kokybiškas socialines paslaugas socialiai pažeidžiamoms gyventojų grupėms	1.	Biurokratinės kliūtys potencialiems projektų dalyviams – per dideli reikalavimai socialinio verslo kūrėjams
2.	Vykdyti verslumo skatinimo veiklas, įgalinant tą gebančias daryti visuomenines organizacijas ir viešąsias įstaigas	2.	Gyventojų abejingumas ir nepilietiškumas
3.	Pilnai išnaudoti su žmonėmis dirbančių NVO ir įstaigų žmogiškuosius išteklius ir kitas galimybes, suteikiant finansavimą jų veikloms, nukreiptoms į socialinės atskirties mažinimą	3.	Bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių žmonių skeptiškas požiūris į verslumo, amatų ir kitus kursus, nenoras dalyvauti ir integruotis į darbo rinką
4.	Sukurti socialiai jautrių grupių nariams saugią, jiems pritaikytą aplinką bendruomeninėms veikloms, susibūrimams	4.	Socialinės atskirties grupių dalyvavimas veiklose atskirai nuo asmenų, nepatiriančių socialinės atskirties, minimaliai integruotų juos į visuomenę
5.	Didinti neįgaliųjų socialinę integraciją ir integraciją į darbo rinką, mokant juos savarankiškumo, padedant atskleisti savo talentus	5.	Neskiriant dėmesio sveikos gyvensenos ir fizinio aktyvumo skatinimui, Ignalinos gyventojų fizinė ir psichinė sveikata blogės, o demografiniai rodikliai negerės.

IV SKYRIUS. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1 Tikslas – Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste

Strategijos įgyvendinimui suformuotas vienas tikslas apima numatomas įgyvendinti veiklas, kuriuo siekiama didinti mažinti socialinę atskirtį ir įtraukti, skatinti gyventojus imtis privataus ar socialinio verslo, plėsti užimtumo galimybes, mažinti nedarbą bei gerinti gyvenimo kokybę. Įgyvendinamu tikslu siekiama prisidėti prie Utenos regiono plėtros tarybos kolegijos 2023 m. sausio 30 d. sprendimu Nr. KS (T)-4 patvirtinto 2022-2030 m. Utenos regiono plėtros plano I tikslo „Gerinti socialinių, sveikatos priežiūros, švietimo paslaugų kokybę ir prieinamumą“ ir 1.1 uždavinio „Pagerinti sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų infrastruktūrą, išplėsti paslaugų spektrą, pagerinti jų kokybę ir prieinamumą“. Tikslas atitinka 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos 4.7 konkretų uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ ir 4.9 konkretų uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“.

Šis tikslas atliepia atliktą teritorijos poreikių ir galimybių analizę (toliau - SSGG analizę). Ją vykdant galima pasinaudoti visomis analizėje identifikuotomis stiprybėmis, ypač tai, jog Ignalinos NVO turi didelę veiklos patirtį ir dirba su visomis Strategijos tikslinėmis grupėmis, Ignalinos bendruomeninės organizacijos ir įstaigos yra atviros norintiems įsijungti į jų veiklą, savanoriauti jose. Šis tikslas nukreiptas į SSGG analizėje įvardintų silpnybių, su jomis susijusių problemų sprendimui, išnaudojant turimas galimybes ir stengiantis išvengti situacijų, kai gali pasireikšti grėsmės.

<u>Tikslo alternatyva 1</u>	<u>Tikslo alternatyva 2</u>
Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste	Mažinti socialinę atskirtį skatinant ją patiriančių bendruomenės grupių veiklą, socialinę atskirtį patiriančių žmonių bendravimą su panašias problemas ir poreikius turinčiais asmenimis.
Ši alternatyva leidžia kompleksiskai išnaudoti visas SSGG analizėje įvardintas stiprybes, mažinant silpnybes, realizuojant galimybes ir stengiantis išvengti tokių situacijų, kurios analizėje įvardintos kaip grėsmės. Ši alternatyva yra geresnė nei antroji, nes į problemų sprendimą įtraukiama maksimaliai vietos bendruomenės narių, tame tarpe ir patiriančius socialinę atskirtį. Įgyvendinant šį	Ši alternatyva yra ribotai efektyvi socialinės integracijos priemone, nes socialinės atskirties grupių nariai skatinami veikti uždarų grupių viduje. Nors šia alternatyva išnaudojamos SSGG analizėje identifikuotos stiprybės ir galimybės, ji yra pažeidžiama silpnybių ir grėsmių akivaizdoje. Dalyvavimas veiklose atskirai nuo socialinės atskirties nepatiriančių Ignalinos miesto bendruomenės narių

tikslą, pastarieji ne bando įveikti atskirtį patys, o tai daro kartu su socialinės atskirties nepatiriančiais Ignalinos gyventojais.	nedidintų jų tarpusavio pasitikėjimo, išliktų iš vienos pusės baimė būti atstumtiems, iš kitos pusės – dėl socialinės atskirties grupių narių menko pažinimo – jų realių poreikių nesupratimas ir jų atstūmimas.

	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2024 m.	Siektina reikšmė 2029 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje dalis (proc.)	0	20
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos, skaičius	0	1
3.	Pilietinės visuomenės ir privačiojo sektoriaus subjektai, dalyvavę rengiant ir (ar) įgyvendinant vietos plėtros strategiją	6	12

1.1.Uždavinys. Sumažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, vykdant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas

Įgyvendinant šį uždavinį bus vykdomos socialinę atskirtį patiriančių, socialiai pažeidžiamų, mažiau galimybių turinčių ir didesnio visuomenės dėmesio reikalaujančių Ignalinos miesto **bendruomenės narių sociokultūrinės integracijos, tame tarpe ir gyventojų fizinį aktyvumą skatinančios veiklos, įgalinamos su jais dirbančios NVO ir įstaigos**, pilnai išnaudojant turimus žmogiškuosius išteklius ir galimybes. Šiuo uždaviniu siekiama gerinti **socialinių paslaugų teikimo kokybę ir didinti jų apimtį** socialinę atskirtį ir sunkumus patiriantiems Ignalinos miesto gyventojams.

Bendruomeninių organizacijų ir savivaldybės institucijų **bendradarbiavimas**, organizacijų bendradarbiavimas su kitų miestų panašiomis organizacijomis **tarpininkaujant miestų vietos veiklos grupėms, vietos veiklos grupių bendradarbiavimas** gerintų šio uždavinio rezultatus.

Įgyvendinant šį uždavinį bus skiriamas dėmesys ir tiems Ignalinos miesto gyventojams, kurie nuolat patiria socialinę riziką, nuolatinę nervinę įtampą, taip pat tie, **kurie patys negali savimi pasirūpinti** (pvz. sunkiai sergantys ligoniai, vieniši seneliai, neįgalūs vaikai), tad jų integracija į visuomenę yra minimali. Šio uždavinio veiksmai bus orientuoti į socialinių paslaugų kokybės ir kiekybės didinimą tokiems Ignalinos miesto gyventojams.

Šiuo uždaviniu siekiama spręsti SSGG analizėje identifikuotas problemas – silpnybes, pasinaudojant stiprybėmis, išnaudojant galimybes ir mažinant grėsmių tikimybę.

1.1.Uždavinio alternatyva Nr. 1	1.1.Uždavinio alternatyva Nr. 2
Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, įgyvendinant kompleksines sociokultūrinės integracijos	Mažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį gerinant joms teikiamas paslaugas

priemonės ir gerinant teikiamas socialines paslaugas	
Ši alternatyva geresnė nei antroji alternatyva tuo, kad į socialinės atskirties mažinimo priemones kompleksiskai įtrauktos socialinių paslaugų gerinimo priemonės bei sociokultūrinės integracijos priemonės, dėl kurių paslaugas gaunantys gyventojai patys asmeniškai stiprėtų, tobulėtų, augtų ir mokytųsi su iškilusiomis problemomis ilgainiui susidoroti patys. Augant atskirtį patiriančių gyventojų pasitikėjimui savimi, gerėjant jų fizinei ir psichinei sveikatai, plečiantis jų akiračio ir socialinių ryšių ratui jie labiau įsitrauktų į bendruomenės gyvenimą, integruotųsi į ją. Vykdam šį uždavinį, būtų teikiamas didesnis dėmesys ir savimi negalinčių pasirūpinti gyventojų fizine ir psichologine sveikata, saugumu kasdieninėje aplinkoje, sudaromos sąlygos jiems prašyti ir sulaukti pagalbos iš šalies. Šia uždavinio alternatyva pasinaudojama stiprybėmis, galimybėmis, mažinamos grėsmės ir silpnybės.	Šia alternatyva minimaliai pasinaudojama SSGG analizėje įvardintomis stiprybėmis ir galimybėmis. Gyventojams būtų teikiamos geresnės paslaugos – jų pagrindiniai poreikiai patenkinami, tačiau asmeniškai jie neaugtų, netobulėtų, nesimokytų bendrauti ir savarankiškai spręsti problemų, susijusių jų diskriminacija ir socialine atskirtimi, o tie Ignalinos miesto gyventojai, kurie nėra pajėgūs dalyvauti sociokultūrinėse veiklose, gautų jiems būtinas socialines paslaugas, tačiau jų fizinei ir psichologinei sveikatai, saugumui, gerai savijautai kasdieninėje aplinkoje būtų skiriamas minimalus dėmesys. Ši uždavinio alternatyva yra tinkama tada, kai socialinę atskirtį patiriančių gyventojų poreikių tenkinimui turimi riboti finansiniai ir žmogiškieji išteklių. Įgyvendinant jį, stipriau pasireikštų SSGG analizėje įvardintų silpnybių ir grėsmių poveikis.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	Siektina reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	2	2	1	0	0	5
2.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino Ignalinos rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga	0	0	0	1	0	0	0	1
3.	BIVP veiklų dalyviai, įskaitant visas tikslines grupes (asm.)	0	0	48	68	24	0	0	140

1.2. Uždavinys. Padidinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, gerinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tame tarpe ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste.	
Įgyvendinant šį uždavinį bus siekiama padėti darbingiems asmenims iš socialinės atskirties grupių įsitraukti į darbo rinką ir joje išsilaikyti, padėti ugdyti ir stiprinti darbo rinkai reikalingus įgūdžius. Didelis dėmesys bus skiriamas naujų verslų kūrimo skatinimui, jau turinčių savo verslą (ypač jauną verslą) gyventojų verslumo įgūdžių didinimui, verslininkų bendradarbiavimui, mentorystės veikloms. Kitas svarbus šio uždavinio veiksmas – socialinio verslo kūrimas. Bus kuriamos darbo vietos (mažiausiai 1 darbo vieta), paslaugos ar prekės sunkiau integruojamoms vietos gyventojų grupėms siekiant daryti socialinį poveikį tikslinėje teritorijoje. Įgyvendinti šį uždavinį padės Ignalinos miesto vietos veiklos grupė, bendradarbiaudama su kitų miestų vietos veiklos grupėmis, padėdama Ignalinos verslininkams susipažinti su verslininkais iš kitų rajonų, mokytis iš jų, ypač gilinti supratimą apie socialinį verslą, jo kūrimą ir vystymą.	
1.2. Uždavinio alternatyva Nr. 1	1.2. Uždavinio alternatyva Nr. 2
Didinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, didinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tame tarpe ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste	Didinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, skatinant vietos verslininkus įdarbinti socialinę atskirtį patiriančius Ignalinos gyventojus
Ši alternatyva labiausiai tinkama Ignalinos miesto gyventojų ekonominiam užimtumui gerinti, bedarbystei mažinti, verslumo didinimui, paslaugų prieinamumui gerinti. Vykdam šį uždavinį, būtų pasinaudojama visu turimu potencialu – visi turintys ar norintys kurti verslą galėtų mokytis ir tobulintis, bendradarbiauti tarpusavyje. Verslumo, darbo įgūdžių bus mokomi ir socialinę atskirtį patiriantys gyventojai, bedarbiai. Norintiems kurti socialinį verslą, bus suteikiama visa reikalinga informacija, finansuojamos priemonės. Bus kuriamos darbo vietos, paslaugos ar prekės sunkiau integruojamoms vietos gyventojų grupėms. Prie šio uždavinio įgyvendinimo aktyviai prisidės Ignalinos miesto vietos veiklos grupė, bendradarbiaudama su kolegomis iš kitų miestų.	Ši alternatyva apima tik socialinę atskirtį patiriančių, pažeidžiamų socialinių grupių narių ekonominio užimtumo (bedarbystės mažinimo) veiklas. Ja skatinamas šių gyventojų įdarbinimas (juos įdarbinantiems verslininkams suteikiamos mokestinės lengvatos ar pan.), tačiau tokios alternatyvos poveikis būtų trumpalaikis. Nauji verslai, o su jais ir naujos darbo vietos, nebūtų kuriami, įdarbinami gyventojai negerintų savo darbinių įgūdžių, dauguma veikiausiai vėl netrukus taptų bedarbiais. Verslininkai ir norintieji jais tapti nepasinaudotų galimybe kurti socialinį verslą, mentoryste „verslas verslui“, žinių, reikalingų norint pradėti ar tobulinti verslą, įgijimo nemokamomis galimybėmis. Alternatyva gali būti įgyvendinama, tačiau apribotų tikslo pasiekimui numatytas apimtis, ilgalaikėje perspektyvoje ji duotų mažiau rezultatų nei pirmoji.

	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.	Siektina reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO arba biudžetinės įstaigos ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu (vnt.)	0	0	1	2	0	0		3
2.	BIVP veiklų dalyviai, įskaitant visas tikslines grupes (asm.)	0	0	20	40	0	0	20	60
3.	Socialinio verslo subjektų, per BIVP projektus gavusių paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai skaičius	0	0	0	1	0	0	0	1

V SKYRIUS. GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANČIŲ STRATEGIJĄ EIGA

Rengiant vietos plėtros strategiją, į procesą buvo siekiama įtraukti kuo įvairių sektorių, amžiaus, socialinių grupių gyventojus iš visos VVG teritorijos. Kad gyventojų dalyvavimas būtų visapusiškas ir efektyvus, o jų poreikiai objektyviai atsispindėtų Strategijoje, buvo pasirinkti šie gyventojų poreikių tyrimo metodai:

- **Ignalinos gyventojų anketavimas.** Sudarytas 17 klausimų klausimynas portale www.anketa.lt (tikslus anketos adresas: <https://apklausa.lt/f/1htfxw7.fullpage>). VVG teritorijos gyventojams buvo suteikta galimybė klausimyną pildyti elektroniniu būdu. 80 kvietimų užpildyti anketas buvo išsiųsta tiesiai iš [anketa.lt](http://www.anketa.lt), informacija apie anketavimą ir nuoroda į anketą patalpinta interneto puslapiuose www.ignalina.lt, Ignalinos miesto vietos veiklos grupės Facebook paskyroje, 7,8 tūkst. narių turinčioje Facebook grupėje „Kas vyksta Ignalinoje“, taip pat išplatinta elektroniniu paštu ir Messenger pranešimais (išsiųsta daugiau kaip 50 adresatų), Ignalinos miesto VVG nariai dalinosi savo informacijos sklaidos kanalais. Gauta 195 anketos (visos užpildytos korektiškai) – t.y. apklausta apie 3,5 proc. Ignalinos miesto gyventojų. Prieduose pateikiamas klausimynas, kurį pildė respondentai ir anketų rezultatų apibendrinimas.

- **Ignalinos mieste veikiančių NVO apklausa.** Sudarytas 17 klausimų klausimynas portale www.anketa.lt (tikslus anketos adresas: <https://apklausa.lt/f/ahxtxge.fullpage>). VVG teritorijoje

registruotoms ir/ar veikiančioms NVO (įskaitant VŠĮ, asociacijas, bendruomenes) buvo suteikta galimybė klausimyną pildyti elektroniniu būdu. 25 kvietimai užpildyti anketas buvo išsiųsti tiesiai iš anketa.lt, informacija apie anketavimą ir nuoroda į anketą patalpinta interneto puslapiuose www.ignalina.lt, Ignalinos miesto vietos veiklos grupės Facebook paskyroje, 7,8 tūkst. narių turinčioje Facebook grupėje „Kas vyksta Ignalinoje“, taip pat išplatinta elektroniniu paštu ir Messenger pranešimais (išsiųsta daugiau kaip 20 adresatų), Ignalinos miesto VVG nariai dalinosi savo informacijos sklaidos kanalais. Gauta 13 anketų (visos užpildytos korektiškai) – t.y. apklausta apie 7 proc. Ignalinos mieste veikiančių nevyriausybinių organizacijų. Apibendrinti anketų duomenys. Prieduose pateikiamas klausimynas, kurį pildė respondentai ir anketų rezultatai.

Abiejose anketose buvo pateikti ir uždari ir atviri klausimai. Jie suformuluoti aiškiai ir pateiktas platus atsakymų spektras. Paliestos visos į strategiją įtrauktos tikslinės grupės, jų problematika, socialinės integracijos ir diskriminacijos temos. Apklausiant NVO, didelis dėmesys skirtas savanorystei.

- **Gyvi susitikimai-diskusijos.** Kaip buvo planuota, suorganizuoti 3 susitikimai-diskusijos su skirtingomis Ignalinos miesto gyventojų grupėmis ir 1 susitikimas skirtas bendradarbiavimui su kitų miestų vietos veiklos grupėmis:

1. Susitikimas su Ignalinos mieste registruotų ir/ar veikiančių NVO atstovais. Į renginį pakviesti Ignalinos mieste veikiančių NVO (asociacijų, viešųjų įstaigų, įvairių bendruomenės grupių užimtumo ir saviveiklos būrelių ir pan.) vadovus, narius ir visus, kuriems rūpi nevyriausybinių sektoriaus problemos ir perspektyvos Ignalinos mieste. Renginys vyko liepos 24 d. Ignalinos AE regiono viešųjų paslaugų verslui centro konferencijų salėje, adresu Ateities 23, Ignalina (patalpos pritaikytos neįgaliesiems). Dalyvavo 14 žmonių iš 11 organizacijų (juridinių asmenų).

2. Susitikimas su verslininkais. Renginyje „Parama verslui Ignalinos mieste ir kaimo vietovėse“, kurį Ignalinos miesto vietos veiklos grupė organizavo kartu su Ignalinos rajono vietos veiklos grupe, buvo pristatyta rengiama miesto plėtros strategija, Ignalinos miesto verslininkai pakviesti aktyviai įsijungti į jos rengimą, pristatytos galimybės sėkmės atveju dalyvauti strategijos įgyvendinime, ypač akcentuojant socialinio verslo perspektyvas. Renginys vyko rugpjūčio 2 d. Ignalinos AE regiono viešųjų paslaugų verslui centro konferencijų salėje, adresu Ateities 23, Ignalina (patalpos pritaikytos neįgaliesiems). Nuspręsta suorganizuoti jungtinį Ignalinos miesto VVG ir Ignalinos rajono VVG renginį, siekiant į jį pritraukti kuo daugiau dalyvių. Šis sprendimas pasiteisino - dalyvavo 14 žmonių iš aštuonių įmonių ar organizacijų,

3. Susitikimas su valdžios sektoriaus atstovais. Į renginį pakviesti Ignalinos rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių įstaigų, savivaldybės įstaigų ir kitų valdžios sektoriaus institucijų atstovai. Pristatyta rengiama miesto plėtros strategija, įstaigos ir organizacijos pakviestos aktyviai įsijungti į jos rengimą, pristatytos galimybės sėkmės atveju dalyvauti strategijos įgyvendinime, ypač akcentuojant perspektyvas įgyvendinti projektus, susijusius su socialinę atskirtį patiriančių grupėmis, jų įtraukimu, paslaugų joms teikimu. Renginys vyko rugpjūčio 8 d. Ignalinos AE regiono viešųjų paslaugų verslui centro konferencijų salėje, adresu Ateities 23, Ignalina (patalpos pritaikytos neįgaliesiems). Dalyvavo 7 žmonės iš Ignalinos rajono savivaldybės ir savivaldybės biudžetinių įstaigų.

4. **Susitikimas su Utenos miesto vietos veiklos grupe.** Susitikimas vyko rugpjūčio 9 d. Utenoje. Jos metu buvo aptartos bendradarbiavimas rengiant miestų plėtros strategijas, bendradarbiavimo perspektyvos jas įgyvendinant, Utenos miesto vietos veiklos grupė pasidalino gerosios patirties, įgyvendinant 2016-2022 metų periodo projektus, pavyzdžiais. Susitikime dalyvavo dviejų juridinių asmenų atstovai.

- **Individualūs susitikimai su sektorių atstovais, specialistais.** Su žmonėmis, nedalyvavusiais susitikimuose, tačiau turinčiais didelę darbo su Ignalinos miesto gyventojais ir atskiromis jų grupėmis patirtį, buvo susitikta atskirai, apsilankant jų darbovietėse.

Strategijos rengimo procese integruotai taip pat buvo taikomi šie metodai: statistinė matematinė duomenų analizė, dokumentų analizė, loginė analizė, dedukcinis ir indukcinis metodai, aprašomasis ir grafinis metodai, lyginamoji analizė, duomenų ir rezultatų sintezė bei grafinis vizualizavimas.

Siekiant šia strategija prisidėti prie aktualiausių miesto bendruomenės problemų sprendimo ir į jos įgyvendinimą įtraukti kuo didesnę skaičių bendruomenės narių, visi suinteresuoti asmenys, NVO, įstaigos buvo pakviestos teikti projektinius pasiūlymus. Iš gautų projektinių pasiūlymų buvo atrinktos originaliausios ir inovatyviausios, labiausiai detalizuotos ir finansiškai pagrįstos, labiausiai strategijos tikslus, uždavinius ir veiklas atitinkančios projektų idėjos. Jos glaustai pateikiamos lentelėje „Projektų idėjos – tikslinės grupės ir strategijoje joms numatytos įtraukties ir integracijos formos“.

VI SKYRIUS. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

Bendra strategijos vertė – 791 163,86 Eur. Iš jų:

- Strategijos veiksmams įgyvendinti – 690 369,86 Eur
- Strategijos administravimui – 100 794 Eur (t.y. 2 proc. nuo Strategijos įgyvendinimo finansavimo ES ir VB lėšomis)

Strategijos įgyvendinimui prašomas finansavimas – 503 970 Eur. Iš jų:

- ESF + ERPF (85 proc.) – 428 374,50 Eur
- Valstybės biudžetas (15 proc.) – 75 595,50 Eur

Ignalinos rajono savivaldybės bendras įnašas (prisidedama tik veiksmų įgyvendinimui) – 25,64 proc., prisidėjimas privačiomis lėšomis – 1,38 proc.

Savivaldybės bendras įnašas – 177 033,70 Eur, prisidėjimas privačiomis lėšomis (1.2.2. veiksmui) – 9 366,16 Eur.

Savivaldybės prisidėjimas prie atskirų veiksmų įgyvendinimo:

- 1 tikslo, 1.1. uždavinio 1.1.1. ir 1.1.2. veiksmams ir 1.2. uždavinio 1.2.1. veiksmui įgyvendinti – 27 proc.
- 1 tikslo, 1.2. uždavinio 1.2.2. veiksmui įgyvendinti – 18 proc. (9 proc. – prisidėjimas privačiomis projekto įgyvendintojo lėšomis)

IGNALINOS MIESTO 2024-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

1. TIKSLAS - Mažinti socialiai pažeidžiamų grupių socialinę atskirtį skatinant jų aktyvią įtrauktį į bendruomenines veiklas, gerinant jiems teikiamas paslaugas ir gerinant ekonominę-verslo situaciją Ignalinos mieste											
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	iš viso 2024-2029 m.	
	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	121 266,67	121 266,67	121 266,67	0,00	0,00	0,00	363 800,00	
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	43 049,67	21 524,83	0,00	0,00	0,00	64 574,50	
	LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	21 400,00	28 997,00	25 198,50	0,00	0,00	0,00	75 595,50	
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	52 767,12	65 255,34	59 011,23	0,00	0,00	0,00	177 033,70	
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	6244,11	3122,05	0,00	0,00	0,00	9 366,16	
	Iš viso tikslui:	0,00	0,00	195 433,79	264 812,79	230 123,28	0,00	0,00	0,00	690 369,86	
1.1 UŽDAVINYS - Sumažinti Ignalinos miesto gyventojų socialinę atskirtį, vykdant kompleksines sociokultūrinės integracijos priemones ir gerinant teikiamas socialines paslaugas											
	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	84 886,67	84 886,67	84 886,66	0,00	0,00	0,00	254 660,00	
	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	14 980,00	14 980,00	14 980,00	0,00	0,00	0,00	44 940,00	
	Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	36 936,99	36 936,98	36 936,99				110 810,96	
	Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
	Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	136 803,66	136 803,65	136 803,65	0,00	0,00	0,00	410 410,96	
1.1.1. Veiksmas. Socialinę atskirtį patiriančių gyventojų užimtumo didinimas per sociokultūrinės ir sveikos gyvensenos skatinimo veiklas	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	72 760,00	72 760,00	72 760,00	0,00	0,00	0,00	218 280,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	12 840,00	12 840,00	12 840,00	0,00	0,00	0,00	38 520,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	31 660,00	31 660,00	31 660,00	0,00	0,00	0,00	94 980,00
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	117 260,00	117 260,00	117 260,00	0,00	0,00	0,00	0,00

IGNALINOS MIESTO 2024-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

1.1.2. Veiksmas. Kompleksinių socialinių paslaugų teikimas, priemonių joms teikti įsigijimas	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	12 126,67	12 126,67	12 126,66	0,00	0,00	0,00	36 380,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	2140,00	2140,00	2140,00	0,00	0,00	0,00	6 420,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	5276,71	5276,71	5276,72	0,00	0,00	0,00	15 830,14
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	19 543,38	19 543,38	19 543,38	0,00	0,00	0,00	58 630,14
1.2 UŽDAVINYS - Didinti gyventojų įsidarbinamumo galimybes, didinant jų verslumo įgūdžius, skatinant naujų verslų, tame tarpe ir socialinio verslo, kūrimą ir plėtrą Ignalinos mieste											
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	36 380,00	36 380,00	36 380,00	0,00	0,00	0,00	109 140,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	43 049,66	21 524,84	0,00	0,00	0,00	64 574,50
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	6 420,00	14 017,00	10 218,5	0,00	0,00	0,00	30 655,50
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	15 830,14	28 318,36	22 074,24	0,00	0,00	0,00	66 222,74
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	6 244,11	3 122,05	0,00	0,00	0,00	9 366,16
		Iš viso uždaviniui:	0,00	0,00	58 630,14	128 009,13	93 319,63	0,00	0,00	0,00	279 958,90
1.2.1. Veiksmas. Verslumo mokymai ekonomiškai neaktyviems asmenims ir jaunimui (iki 29 metų amžiaus)	Viešieji ir privatūs juridiniai asmenys, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	36 380,00	36 380,00	36 380,00	0,00	0,00	0,00	109 140,00
		Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	6 420,00	6 420,00	6 420,00	0,00	0,00	0,00	19 260,00
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	15 830,14	15 830,14	15 830,13	0,00	0,00	0,00	47 490,41
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	58 630,14	58 630,14	58 630,13	0,00	0,00	0,00	175 890,41
		Europos socialinis fondas +	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	

IGNALINOS MIESTO 2024-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

2.2.2. Veiksmas. Socialinio verslo kūrimas	Viešieji ir privatūs juridiniai asmens, atrinkti atviro konkurso būdu	Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	43 049,66	21 524,84	0,00	0,00	0,00	64 574,50
		LR valstybės biudžetas	0,00	0,00	0,00	7 597,00	3 798,50	0,00	0,00	0,00	11 395,50
		Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	12 488,22	6 244,11	0,00	0,00	0,00	18 732,33
		Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	6 244,11	3 122,05	0,00	0,00	0,00	9 366,16
		Iš viso veiksmui:	0,00	0,00	0,00	69 378,99	34 689,50	0,00	0,00	0,00	104 068,49

Lėšos strategijos įgyvendinimui	Iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	363 800,00	0,00	0,00	121 266,67	121 266,67	121 266,67	0,00	0,00	0,00
Europos regioninės plėtros fondas	64 574,50	0,00	0,00	0,00	43 049,67	21 524,83	0,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	75 595,50	0,00	0,00	21 400,00	28 997,00	25 198,50	0,00	0,00	0,00
Savivaldybės biudžeto lėšos	177 033,70	0,00	0,00	52 767,12	65 225,34	59 011,23	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	9 366,16	0,00	0,00	0,00	6 244,11	3 122,05	0,00	0,00	0,00
IŠ VISO:	690 369,86								

Lėšos strategijos administravimui	Iš viso:	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +	85 674,90	0,00	0,00	15 300,00	15 300,00	14 280,00	13 598,30	13 598,30	13 598,30
Europos regioninės plėtros fondas	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
LR valstybės biudžetas	15 119,10	0,00	0,00	2 700,00	2 700,00	2 520,00	2 399,70	2 399,70	2 399,70
Savivaldybės biudžeto lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Privačios lėšos	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
IŠ VISO:		0,00	0,00	18 000,00	18 000,00	16 800,00	15 998,00	15 998,00	15 998,00

IGNALINOS MIESTO 2024-2029 METŲ VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

Iš viso vietos plėtros strategijai:	
Europos socialinis fondas +	485 970,27
Europos regioninės plėtros fondas	133 151,35
LR valstybės biudžetas	66 178,38
Savivaldybės biudžeto lėšos	217 700,00
Privačios lėšos	21 000,00
Iš viso:	924 000,00

Už vietos plėtros strategijos (toliau – VPS) įgyvendinimą yra atsakinga Ignalinos miesto vietos veiklos grupė.

Už konkrečių veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti, atranką, VPS įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną atsakingi Ignalinos miesto VVG organai:

Ignalinos miesto vietos veiklos grupės visuotinis susirinkimas:

- VPS ir jos pakeitimų tvirtinimą,
- metinių VPS ataskaitų tvirtinimą,
- galutinės VPS ataskaitos tvirtinimą.

Ignalinos miesto vietos veiklos grupės valdyba (kolegialus valdymo organas):

- VPS ir jos pakeitimo (-ų) tvirtinimą ir inicijavimą, jeigu Ignalinos miesto VVG valdybai visuotinis narių susirinkimas yra suteikęs šią teisę,
- VPS atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų patvirtinimą,
- kvietimų, teikti VPS projektus, dokumentų tvirtinimą,
- siūlomų finansuoti VPS projektų sąrašo tvirtinimą,
- rizikų, susijusių su VPS, valdymą.

Ignalinos miesto VVG pirmininkas (vienasmenis valdymo organas):

- darbuotojų (savanorių) priėmimą į darbą, sutarčių su jais sudarymą,
- VPS administravimo koordinavimą,
- VPS projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimo koordinavimą,
- kvietimų teikti VPS projektus atrankai rengimą ir skelbimą;
- pateiktų VPS projektų vertinimo ir siūlomų finansuoti projektų sąrašo sudarymo koordinavimą,
- komunikaciją su VPS projektų rengėjais, vertintojais, LR vidaus reikalų ministerija, Centrine projektų valdymo agentūra ir kitais suinteresuotais asmenimis,
- VPS stebėsenos ataskaitų rengimą,
- užduočių, susijusių su VPS įgyvendinimu, vykdymą,
- VPS įgyvendinimo viešinimą; Utenos miesto vietos veiklos grupės darbuotojai:
- VPS administravimą,
- VPS projektų atrankos kriterijų ir atrankos procedūrų parengimą,
- kvietimų teikti VPS projektus parengimą ir skelbimą;
- pateiktų VPS projektų vertinimo koordinavimą,
- siūlomų finansuoti VPS projektų sąrašo sudarymą,
- VPS įgyvendinimo ataskaitų pildymą,

- pasiektų stebėsenos rodiklių reikšmių duomenų registravimą ir apskaičiavimą,
- VPS projektų įgyvendinimo stebėsenos vykdymą,
- VPS įgyvendinimo, administravimo ir vykdymo veiklų viešinimą,
- viešųjų pirkimų dokumentų rengimą ir pirkimų atlikimą.

VPS įgyvendinimas, stebėseną ir keitimo procedūros. Už VPS tinkamą ir kokybišką įgyvendinimą, bus atsakinga Ignalinos miesto VVG, kuri tai atliks vadovaudamasi VPS įgyvendinimo taisyklėmis. Už stebėseną atsakingi asmenys:

- nuolat rinks ir sistemins informaciją apie VPS įgyvendinimą, numatytus pasiekti rezultato ir produkto rodiklius,
- skelbs informaciją apie atrinktus, įgyvendinamus ir baigtus įgyvendinti projektus,
- periodiškai viešins VPS pasiekimo rodiklius ir kitą informaciją,
- rengs ir Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai kasmet teiks metines įgyvendinimo ataskaitas, o užbaigus VPS įgyvendinimą, teiks galutinę ataskaitą. Parengtos ataskaitos bus tvirtinamos atsakingų Ignalinos miesto VVG organų.

Visa informacija apie VPS veiklų įgyvendinimą bus periodiškai viešinama tinklapyje www.ignalina.lt Ignalinos miesto VVG paskyroje ir socialinio tinklo Facebook grupėje „Ignalinos miesto vietos veiklos grupė“, vietinėje spaudoje ir per vietinę Ignalinos televiziją.

Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra:

Ignalinos miesto VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. Strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis Ignalinos miesto VVG narių susirinkimas. Prieš tvirtinant strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse, keitimas turi būti raštu suderintas su Vidaus reikalų ministerija.

Strategija gali būti keičiama kai:

- 1) būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;
- 2) būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;
- 3) būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;
- 4) būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Reikalavimai projektams ir projektų vykdytojams. Projektų vykdytojų atrankos procedūros vykdomos atviro konkurso būdu užtikrinant skaidrias ir konkurencijos neribojančias sąlygas visiems konkurse dalyvaujantiems subjektams. Bus parengti procedūriniai dokumentai, kuriuose numatytos VPS projektų atrankos sąlygos, užtikrinančios sąžiningą konkurenciją. Visi

projektai turės atitikti ir bendruosius projektų reikalavimus, nustatytus 2021-2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklėse (patvirtintos 2022 m. birželio 22 d. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2022 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. 1K-237).

Ignalinos miesto VVG pavedama atsakomybė užtikrinti, jog vietos plėtros projektų atrankos kriterijai ir atrankos procedūros būtų nediskriminuojantys ir skaidrūs. Šiuos atrankos kriterijus tvirtina Ignalinos miesto VVG valdyba. Atrenkant veiksmus ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojus bus laikomasi horizontaliųjų principų.

Horizontalieji principai reiškia vertybių ir praktikos rinkinį, kuriame pirmenybė teikiama teisingumui, įtraukčiai ir demokratiniam sprendimų priėmimui. Jie bus naudojami kuriant ir įgyvendinant projektus ir strategiją. Vertinant projektus ir atrenkant projektų vykdytojus bus vadovaujama šiais principais:

1) lygybė: į vietos projektų atrankos procedūras bus įtraukiami visų lyčių atstovai ir siekiama pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat bus sudaromos sąlygos visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį.

2) įtraukimas: visiems asmenims bus siekiama suteikti vienodas galimybes dalyvauti projektų teikime ir vertinime, turėti lygias teises ir galimybes užimti darbo vietas, gauti švietimą, naudotis VVG paslaugomis ir kt. Vadovaujantis šiuo principu bus siekiama skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai.

3) dalyvavimas sprendimų priėmime: bus teikiama pirmenybė dalyvaujamesiems sprendimų priėmimo procesams, kur visi dalyviai turi vienodą žodį priimant sprendimus. Dalyvaujamas principas yra svarbus visuomenės teisingumo ir socialinio teisėtumo aspektas priimant sprendimus dėl projektų vykdytojų.

4) skaidrumas: bus siekiama užtikrinti viešumo, atvirumo ir skaidrumo principus, informuojant visuomenę apie VVG veiklą, priimtus sprendimus ir kitus visuomenei svarbius dalykus.

5) atskaitomybė: bus teikiama pirmenybė atskaitomybei už sprendimų priėmimo procesus ir rezultatus bei siekiama užtikrinti, kad sprendimus priimantys asmenys būtų atsakingi už savo veiksmus.

6) savitarpio pagalba: bus skatinama savitarpio pagalba ir bendradarbiavimas, pabrėžiant bendruomenės paramos ir solidarumo svarbą. Savitarpio pagalba svarbi, kadangi taip padedama užtikrinti socialinį teisingumą ir lygybę, atsakomybę bei solidarumą VVG veikloje. Taip pat ji labai svarbi siekiant užtikrinti socialinę gerovę ir teisingumą projektų vykdytojams, nes tik įgyvendinant savitarpio pagalbos principą galima pasiekti harmoningą ir solidarią VVG veiklą.

Horizontalieji principai teikia pirmenybę teisingumui, įtraukčiai, demokratiniam sprendimų priėmimui ir kolektyviniams veiksams, kurie duotų teisingesnius ir tvaresnius rezultatus socialiniame, politiniame ir VVG vystymosi veiklos kontekste.